

Danmarks
Naturfredningsforening

NATURLIG GRØN GENSTART

Danmarks
Naturfredningsforening

NATURLIG GENSTART AF DANMARK

Mange organisationer og eksperter på tværs af samfundet har de seneste uger været på banen og foreslå en grøn genstart af økonomien med fokus på energi- og klimainvesteringer. Det bakker Danmarks Naturfredningsforening naturligvis fuldt ud op om.

Men Danmark står også overfor en omfattende biodiversitetskrise, der må og skal løses de kommende år. Derfor er det vigtigt, at en grøn genstart af Danmark også indebærer et fokus på natur og miljø.

Det har regeringen og næsten alle partier i Folketinget heldigvis nu indset. Derfor har regeringen og dets støttepartier bebudet en stor biodiversitetspakke, der skal vende den negative udvikling i Danmark. Det vil være helt oplagt allerede nu at tage hul på nogle af de indsatser, som vi ved under alle omstændigheder bliver nødvendige at lave de kommende år, og som samtidigt kan bidrage til at genstarte den danske økonomi.

Danmark er blandt de lande i Europa, der bruger allerfærrest midler på naturpleje og naturgenopretning. Det gælder både vores beskyttede naturområder, vores vandmiljø og de store forureninger, der påvirker den danske natur. En af de centrale opgaver for Folketinget de kommende år er derfor at sikre en langt mere målrettet indsats på disse områder.

Danmarks Naturfredningsforening foreslår derfor, at der afsættes 1. mia. kr. årligt over tre år til fem natur- og miljøtiltag, som hurtigt kan bidrage til grøn jobskabelse og en naturlig genstart af Danmark.

NATURPULJE
Opret en Naturpulje til naturpleje og -genopretningsprojekter og til etablering af Naturnationalparker

SKOVLANDSKABER
Sæt fart i etablering af nye skovlandskaber

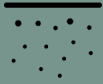

SPILDEVANDSPLANER
Fremryk kommunernes spildevandsplaner

OPRENS JORDFORURENINGER
Fremskynd oprensning af de ti største jordforureninger i Danmark

GRØN BIORAFFINERING
Opret en udviklingspulje til græsprotein

	TILTAG	2020	2021	2022	I alt
NATURPULJE 	Opret en Naturpulje til naturpleje og -genopretningsprojekter og til etablering af Naturnationalparker	400	400	400	1200
SKOVLANDSKABER 	Sæt fart i etablering af nye skovlandskaber	200	200	200	600
SPILDEVANDSPLANER 	Fremryk kommunernes spildevandsplaner	0*	0*	0*	0*
JORDFORURENINGER 	Fremskynd oprensning af de ti største jordforureninger i Danmark	300	300	300	900
GRØN BIORAFFINERING 	Opret en udviklingspulje til græsprotein	100	100	100	300
		1000	1000	1000	3000

Note: Beløb angivet i mio. kr.

*Bør ske ved at øge investeringsloftet samt ved statslån, og der er derfor ikke tale om nye midler.

OPRET EN NATURPULJE TIL NATURGENOPRETNING OG NATIONALPARKER

Udfordring

Den danske natur og de danske vandmiljøer er markant nødlidende, ikke mindst fordi mange kommuner og lodsejere ikke har haft de nødvendige ressourcer til at løfte opgaven med at udvikle og vedligeholde naturområder.

Det gælder både Natura 2000-områder, §3-områder og fredede naturområder. Selv i vores beskyttede naturområder er naturkvaliteten i dag alt for lav. Det vil kræve en midlertidig, men stor indsats for at genoprette og pleje de nødlidende naturområder.

Flere af Folketingets partier har slået til lyd for etableringen af nye, store Naturnationalparker, hvor naturen kan trives på sine egne præmisser. Den proces bør også igangsættes nu.

DNs forslag

DN foreslår, at oprette en Naturpulje på 400 mio.kr. årligt over 3 år. Puljen kan bruges til:

- Større naturgenopretningsprojekter, herunder at restaurere og genoprette naturområder, genslyngning af åer i ådale, genopretning af stenrev, klimatilpasning i det åbne land, naturpleje i form af etablering af vild natur i større sammenhængende områder mv.
- Etablering af store, vilde naturområder i form af Naturnationalparker. Det indebærer fx hegning af større områder, genskabelse af naturlig hydrologi, udsætning af store planteædere, grøftelukninger mv. Naturnationalparkerne kan etableres på statslige arealer og er et projekt, der hurtigt kan igangsættes.

Gevinster og omkostninger

Naturpleje og naturgenopretning er arbejdskraftintensive opgaver, der hurtigt kan skabe arbejdspladser.

En stor indsats i en kortere periode kan gøre en meget stor forskel for naturkvaliteten i Danmark og for mange af de truede natur- og dyrearter.

Både naturpleje og naturgenopretning styrker naturen og gavner den pressede biodiversitet, ligesom det er en gevinst for friluftslivet og rekreative muligheder (motion, sundhed), lokalområdets udviklingsmuligheder samt attraktion for bosætning, erhvervsudvikling og turisme.

Naturgenopretning vil også gavne klimaet blandt andet via CO2 tilbagehold og vandmagasinering.

SÆT FART I ETABLERING AF NYE SKOVLANDSKABER

Udfordring

Der er behov for langt mere skov i Danmark og gerne hurtigt. Både som nye naturlige skovlandskaber af hovedsageligt urørt skov og andre naturtyper, men også som nye varierede, naturnære produktionsskove. I dag har vi 15 % skov; overvejende ensformige plantageskove.

Det politiske mål om 20-25 procent af det danske landareal som skovlandskaber inden år 2100 bør fremskyndes markant for at få gevinsterne i spil i samfundet hurtigst muligt.

Nogle gevinster kommer øjeblikkelig, fx drikkevandsbeskyttelse. Optag af CO2 samt levering af træprodukter til industrien kommer først over tid, ligesom naturværdierne også bygges op løbende. Derfor batter det at sætte ind hurtigt.

DNs forslag

DN foreslår, at afsætte 200 mio. kr. årligt over 3 år til etablering af ny skov. Mindst halvdelen skal etableres som hovedsageligt urørt skov og resten som nye varierede, naturnære produktionsskove.

Midlerne bør afsættes til statslig og privat skovrejsning samt til skovklimafonden. Der bør laves en effektiv formidlingsindsats og aktørerne bør have frihed til selv at designe skovene.

DN fraråder, at der gives offentlige midler til ensformige plantageskove af primært ikke-hjemmehørende træarter. De giver ikke en sikker klimagevinst, fastlåser arealet og leverer ikke på biodiversitet. Naturnære produktionsskove er derimod stabile og kan tilpasse sig et ændret klima samt giver stor fremtidig forvaltningsfrihed.

Gevinster og omkostninger

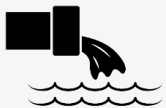

Al ny skov sænker udledninger af næringsstoffer, pesticider og CO2 fra den nuværende landbrugsdrift. Hertil kommer lagringen af CO2 i skovvegetation, levesteder og herlighedsværdi.

Udgiften til ny *urørt skov* består primært af evt. jordopkøb, og skaber hurtigt levesteder for lyskrævende arter, fx truede insekter. Ny *produktionsskov* koster er ca. 200.000 kr./ha inkl. jordopkøb (statslig) og 12-32.000 kr./ha uden jordopkøb (tilskud). Naturnære produktionsskove øger den danske træproduktion og kan skåne biologisk vigtige skove. Relativt naturlige skove kan indeholde gode levesteder for skovlevende arter.

Skovrejsning vil i etableringsfasen skabe beskæftigelse til entreprenører og siden hen i træindustrien.

FREMRYK KOMMUNERNE S SPILDEVANDSPLANER

Udfordring

Spildevand og regnvand er kommuner og vandselskabers ansvar. Kommunernes spildevandsplaner rummer, hvad kommune og vandselskab skal udføre mht. spildevand og regnvand, men de har ofte meget lange horisonter (10-30år →). Det passer skidt i forhold til at opnå god økologisk tilstand senest i 2027 i søer, vandløb og kystvande (jf. Vandområdeplanerne).

Udfordringerne er, at utætte kloakker giver indsvivning af grundvand og udsivning af urensset spildevand, regnvand og spildevand i samme kloakrør giver overløb ved voldsomt regnvejr og forringer rensningen, overløb forurener vandløb, søer og kystvand, og endelig at mange sommerhuse og spredt bebyggelse har dårlig fungerende nedsvivningsanlæg, som også forurener vandmiljøet.

DNs forslag

DN foreslår, at staten fremrykker investeringer i:

- Fornyelse af kloakker med separate rør til regn- og spildevand.
- Bassiner til opsamling af overløb fra kloakker ved voldsom regn (forurener vandløb, søer og kystvand).
- Lokale nedsvivningsanlæg af regnvand fra tage, terrasser, åbne regnvandsrør o. lign.
- Kloakering af spredt bebyggelse og sommerhusområder med dårlig nedsvivning.

Det kan ske ved at øge investeringsloftet, som statens Forsyningssekretariat har fastlagt for kommuner og vandselskaber og ved at give lange billige statslån til denne nødvendige infrastruktur og ved at pålægge kommunerne at fremskynde indsatserne (fx via et landsplandirektiv). Klimahensyn kan med fordel indgå i indsatserne.

Gevinster og omkostninger

Lange billige statslån vil give mulighed for at vandpriserne ikke stiger voldsomt selvom anlægsinvesteringerne øges markant.

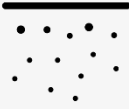
Der vil være rigtig mange overvejende lokale arbejdspladser i denne infrastrukturindsats, som alligevel skal udføres.

Det vil gavne miljø og natur og fremme opfyldelse af miljømål.

Det vil fremme effektiviteten af spildevandsrensningen.

Ifølge anbefalingerne fra regeringens klimapartnerskab for affald, vand og cirkulær økonomi har kloakering i det åbne land også stor effekt, når det gælder nedbringelse af udledningen af metan.

FREMSKYND OPRENSNING AF JORDFORURENINGER

Udfordring

Danske Regioner har netop offentliggjort en plan over omkostningerne ved oprensning af de 10 kendte store generationsforureninger i Danmark. Udover disse er der i dag viden om 36.000-37.000 forurenede grunde, der er kortlagt i forskellig grad. Nogle af disse forureninger er omfattende, fx en forurenede grund ved Nyborg, Lynfrost, og en forurenede grund midt i Skørping.

Forståelsespapiret fastslår, at det er en prioritet at håndtere og rense generationsforureningerne, men regionerne prioriterer også blandt de andre kortlagte grunde, så grunde der er en umiddelbar trussel mod grundvand eller indeklimate prioriteres i det omfang regionernes sparsomme midler tillader det.

DNs forslag

DN foreslår, at afsætte 300 mio.kr ekstra årligt over de næste tre år til at fremskynde oprensning af de ti største jordforureninger i Danmark.

Hvis oprydningen af disse grunde fremskyndes, kan det foreslås, at kommunerne i samarbejde med regionerne også står for prioritering, planlægning og gennemførelse af andre projekter blandt alle øvrige forurenede grunde.

Midlerne bør desuden bruges til at oprette forskningspakker til undersøgelser af naturlig nedbrydning af forureningskomponenter i forskellige geokemiske miljøer, således at myndighederne kan prioritere oprydninger på den mest optimale måde.

Gevinster og omkostninger

De samlede skønnede omkostninger for de ti generationsforureninger vil løbe op i 2.7 mia. kr.

De 2,7 mia. kr. indeholder ikke omkostninger til oprydning af de andre 36.000-37.000 kortlagte forurenede grunde. Mange af disse grunde truer grundvand, overfladevand, havmiljø eller indeklimate, og der kan således være store omkostninger forbundet med at udskyde oprensningerne for længe.

Omfanget af omkostningerne ved en oprensning af disse er ikke kendt, men en estimeret omkostning på 1-3 mio. kr. i gennemsnit er ikke urealistisk, hvilket betyder en samlet ekstra udgift på 50 til 100 mia. kr.

OPRET EN UDVIKLINGSULJE TIL GRÆSPROTEIN

Udfordring

Danmark importerer i dag protein til den animalske produktion fra et areal på størrelse med Sjælland. Især soja fra Latinamerika. Det sker på bekostning af miljø, natur og fødevarerproduktion i disse lande. Og det er en tung udgiftspost, som udgør adskillige mia. kr.

Hvis vi dyrker protein i Danmark vil vi dels spare en stor import af foder, og vi vil bidrage til at løse de globale problemer, der opstår ved, at den animalske produktion i Danmark sker ved at slide på naturgrundlaget i andre lande.

Danskproduceret protein kan samtidig være med til at reducere en stor del af de miljøproblemer, der er knyttet til intensiv dyrkning af korn.

DNs forslag

DN foreslår, at oprette en støttepulje på 100 mio. kr. årligt over de næste 3 år øremærket blandt andre raffinaderier og landmænd, der vil dyrke græs.

Den helt overordnede ide er, at der kan udvindes protein fra græs, som kan erstatte soja og andet importeret protein til grise, fjerkræ og ultimativt også til mennesker. Når græs erstatter korn på markerne får man større udbytter i både biomasse og protein. Også uden at skulle gøde og sprøjte mere. Nærmest tværtimod.

Teknologien er på plads og det første gårdanlæg på en økologisk bedrift er ved at blive bygget med hjælp fra GUDP-midler. Denne udvikling kan understøttes med en målrettet støtte til en række af sådanne anlæg.

Gevinster og omkostninger

Et anlæg, der kan behandle græs fra 3000 ha koster ca. 20 mio. kr. at etablere. Staten vil ikke skulle finansiere det hele, da der er store fordele for landbruget selv i sådanne anlæg.

Etableringen af anlæggene vil på kort sigt generere beskæftigelse til flere hundrede personer. Efter etableringen vil gevinsterne bl.a. omfatte en reduceret sojaimport, at der stort set ingen udvaskning er fra græsmarker, og at der næsten ikke bruges pesticider, at græsmarker binder mere CO₂ per hektar end korn, og at udbytterne pr hektar øges med 50 procent for biomasse og næsten 100 procent for protein. Der bliver altså produceret mere på det samme areal og med store klima- og miljømæssige gevinster.

NATURPULJEN – ET INSPIRATIONSKATALOG

For at komme ud af den omfattende økonomiske krise i 30'erne iværksatte præsident Franklin D. Roosevelt det økonomiske og sociale reformprogram New Deal, og mange af de amerikanske nationalparker blev etableret som beskæftigelsesprojekter i den forbindelse.

Herhjemme har man blandt andet taget lignende redskaber i brug i 80'erne, hvor man ansatte unge til en række naturgenopretningsprojekter for at bekæmpe den store ungdomsarbejdsløshed. Efter finanskrisen i 00'erne oprettede man bolig-jobordningen, som man senere målrettede energivenlige renoveringer og dermed skabte gode effekter både ift. beskæftigelsen og energirenoveringer.

Ifølge Beskæftigelsesministeriet er den typisk nyilmeldte ledige i Corona-krisen mænd mellem 30 og 49 år med en grundskoleuddannelse. Naturgenopretningsprojekter kan potentielt skabe nye grønne job for netop den gruppe af ledige.

En Naturpulje, som kan søges af kommuner, statslige institutioner, private lodsejere, naturorganisationer, boligforeninger og fonde, kan have rigtigt mange og vigtige formål. Nogle typer af projekter har vi beskrevet nedenfor – men der vil også være andre projekttyper, som kan sættes i gang med kort varsel og have en beskæftigelseseffekt. Der ligger mange projektplaner gemt i kommunerne og hos andre organisationer, der venter på en mulighed som denne.

Danmarks Naturfredningsforening har sat sig for, under inddragelse af foreningens lokalafdeling, medlemmer og befolkningen, at udarbejde et inspirationskatalog over naturpleje- og naturgenopretningsprojekter i kommunerne, som halter efter, og som hurtigt kan sættes i gang og være med til at skabe en naturlig, grøn genstart af Danmark.

EKSEMPLER PÅ PROJEKTTYPER

Støtte til beskyttelse af sårbare naturområder i kommunerne, så som indhegning, veteranisering af træer, etablering af faunapassager, grøftelukninger, udsætning og pasning af store planteædere mv.

Etablering af nye Naturnationalparker på de statslige arealer, hvor naturen kan få lov at udfolde sig på sine egen præmisser (indhegning, genskabelse af naturlig hydrologi, grøftelukninger mv.)

Restaurering og vedligehold af søer og vandløb, herunder genetablering af naturlige vandområder og naturlig hydrologi.

Etablering af klimasikringstiltag omkring de større byer, som fx vandmagasinering og større vådområder.

Etablering af nye naturområder og naturtiltag i byerne, fx træplantning, etablering af parker, biodiversitetstiltag, genetablering af naturlig hydrologi mv.

KONKRETE EKSEMPLER TIL INSPIRATION

Område	Beskrivelse	Udgifter	Arbejdspladser	Gevinster
Skjern Å	<p>Naturgenopretning af den stærkt kanaliserede Skjern Å – et af Danmarks største og det mest vandrige vandløb. 1960'erne blev der gennemført et storstilet samlet afvandingsprojekt, hvor i alt ca. 4000 ha våde enge blev omdannet til agerjord. I de følgende år erkendtes stigende negative konsekvenser for plante- og dyreliv i og omkring åen samt for tilstanden i Ringkøbing Fjord, hvor okker og næringsstoffer blev ledt ud fra de store nye landbrugsarealer.</p>	<p>Projektet blev vedtaget med egen lov og bevilling i Folketinget. Naturstyrelsens arealer i ådalen er opkøbt gennem 1990'erne, og Skjern Å naturgenopretningsprojekt med genslyngning af åen og genskabelse af op mod 2200 ha våde enge, 160 ha søer, 290 ha rørsump og overdrev foregik hovedsageligt i årene 1999-2003. I 2003 var 19 kilometer kanal i den nederste del af åen ud mod Ringkøbing Fjord lavet tilbage til 26 kilometer slynget vandløb.</p> <p>Det er Danmarks største naturgenopretningsprojekt. Pris 335 mio. kr. national finansiering samt EU Life-midler.</p>	<p>Omfattende og årelang inddragelse af ingeniørfirma til planlægning, projektering og hydrauliske undersøgelser mm.</p> <p>Jordfordeling ved landinspektører mv.</p> <p>Entreprenører og håndværkere til konkrete anlæg.</p>	<p>Genopretningen har skabt mulighed for, at åens snoninger og naturlige vandstandsvariationer samt tilhørende engområder genskabes, og dermed bidrager til væsentligt at forbedre levevilkårene for dyre- og plantelivet, sikre en høj vandløbskvalitet i Skjern Å-systemet og forbedre vandkvalitet i Ringkøbing Fjord.</p> <p>Herudover er mulighederne for friluftaktiviteter samt lystfiskeri og turisme forbedret, og projektet har ført til forhøjede grund- og huspriser, og det har dermed gjort det mere attraktivt at bosætte sig på egnen.</p> <p>En miljøøkonomisk beregning har vist et samfundsmæssigt overskud af projektet med nettogevinster på over 200 mio. kr.</p>

KONKRETE EKSEMPLER TIL INSPIRATION

Område

Beskrivelse

Udgifter

Arbejdspladser

Gevinster

Højby Sø,
Odsherred -
genopretning af
afvandet sø

Tidligere afvandet sø i
1870erne genetableret i
1990-93. 40 ha sø og 20 ha
ferske enge.

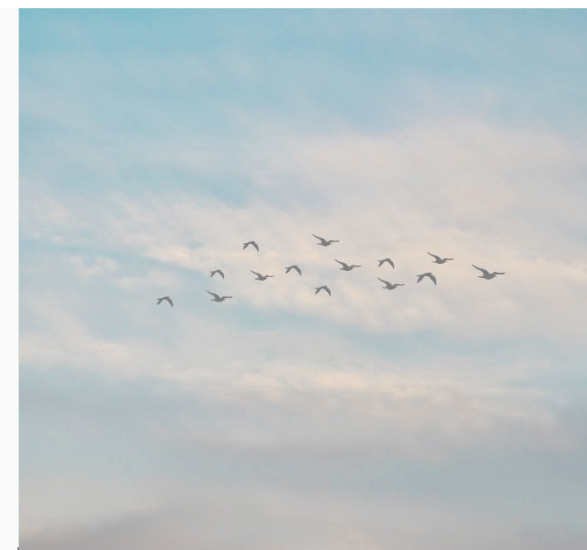
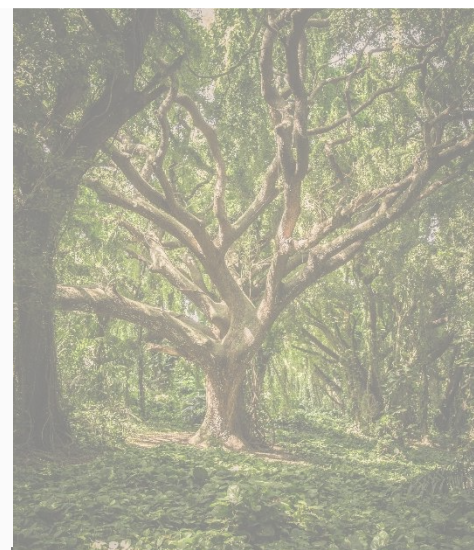
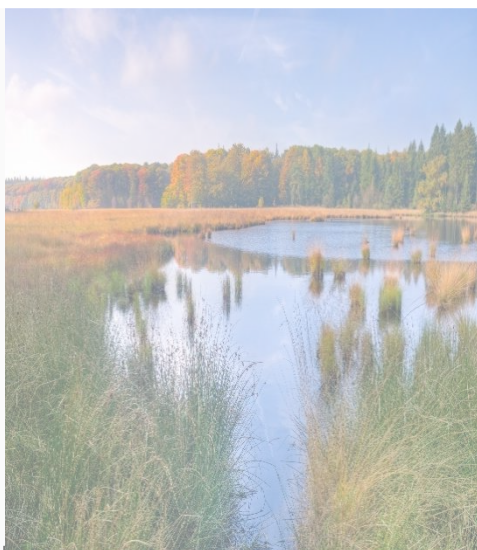
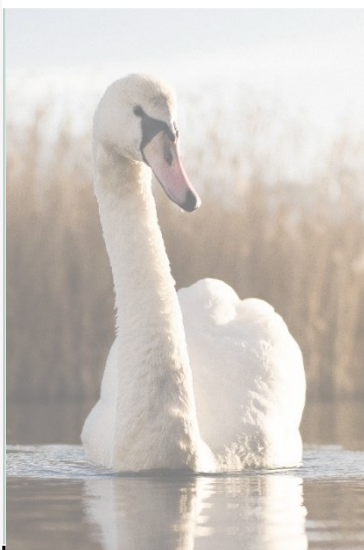
Søen er det første
naturgenopretningsprojekt
skabt med midler fra den
dæværende
naturforvaltningslov.
Projektet kostede ca. 4,7 mio.
kr.
Udført af Skov- og
naturstyrelsen i samarbejde
med Trundholm Kommune.

Ingeniørfirma til planlægning,
projektering og hydrauliske
undersøgelser mm.

Jordfordeling ved
landinspektører.

Entreprenører og
håndværkere til konkrete
anlæg.

Forbedrede naturforhold ved sø og
eng for fugleliv, planter og padder.
Genskabt landskab om Højby, Højby
Kirke og ældre borganlæg.
Forbedrede rekreative interesser med
stier om søen. Beskyttede
drikkevands-interesser. Forøget
attraktionsværdien af Højby By.

KONKRETE EKSEMPLER TIL INSPIRATION

Område	Beskrivelse	Udgifter	Arbejdspladser	Gevinster
Skovrejsning og anlæg af klimasøer ved Rønnebæk Skovsø	35 ha tidligere landbrugsareal blev omdannet til 22,5 ha skov, ca. 8 ha søer, slyngede åer, mose, stier og broer. Projektet var færdigetableret i maj 2018.	Næstved Kommune 880.000 kr. Naturstyrelsen ca. 1.250.000 kr. (erhvervelse af jorden, skovrejsning og publikumsfaciliteter).	Ingeniørfirma til planlægning, projektering og hydrauliske undersøgelser mm. Entreprenører og håndværkere til plantning af skov og anlægning af søer, samt til anlægning af vandre- og cykelstier, broer og platforme.	Forbedret vandføring sikrer ejendomme fra oversvømmelse. Klimaskoven binder CO2. Området forbedrer leved mulighederne for smådyr og fisk og understøtter varierede levesteder for dyr og urter. Nedbringer kvælstofniveauet i Kaarbæk Fjord. Områdets rekreative muligheder er blevet forbedret.
Klimatilpasningsprojekt i Karlstrup Mose - nye vandløb og vådområder til sikring af oversvømmelse	I perioden fra 2012-2015 etablerede man et nyt vådområde, der kan opsamle regnvand, og etablerede to nye vandløb, der dirigerer vandet til havet. Projektet omfattede etablering af 3,5 km nyt vandløb og 2 km grøfter blev fjernet.	Projektet kostede 17,2 mio. kr. Samarbejde mellem Greve og Solrød Kommune.	Ingeniørfirma til planlægning, projektering og hydrauliske undersøgelser mm. Entreprenører og håndværkere til at etablere de nye vandløb, fjerne grøfterne, fjernelse af flisebelagte sider og bunde. Hæve fodboldbane, som tidligere stod under vand.	Sikre lavtliggende boligområder mod hyppige oversvømmelser. Forbedre naturkvaliteten og de rekreative værdier i de fredede Karlslunde og Karlstrup moser – styrker områdets kulturhistoriske værdi. Forbedret hydrologi i moserne og dermed forbedrede leveforhold for fugle- og dyreliv. Forbedret vandløbskvalitet og vandkvalitet. Reduceret kvælstofbelastning i Køge bugt.

KONKRETE EKSEMPLER TIL INSPIRATION

Område	Beskrivelse	Udgifter	Arbejdspladser	Gevinster
*Udlægning af nye stenrev på Bredgrund ved Sønderborg.	I efterår 2017 blev Stenrevet etableret. Stenfiskeri foregik i årtier i Danmark for at skaffe kampesten til byggeri. Derfor blev der fjernet mange sten fra havbunden. Det har haft en betydeligt påvirkning af havbunden og havnaturen. Stenrev er vigtige levesteder for mange arter som f.eks. torsk, som pga. tab af stevrev nu har færre steder at gemme sig for rovdyr. Stenrev rummer et meget artsrigt dyre- og planteliv.	Forening Als Stenrev har i samarbejde med DTU Aqua modtaget 10,4 millioner kr. fra VELUX FONDEN for arbejde til etablering af stenrev i perioden 2016 – 2020.	Arbejdskraft beror på projektets størrelse og placering. I dette specifikke projekt i Sønderborg blev et entreprenørfirma kontraheret for udlægning af sten samt et rådgivende ingeniørfirma. Samarbejdspartner inkluderende også DTU Aqua. Det var foreningen Als Stenrev som stod for projektet samt formidling deraf.	<p>Resultater fra DTU Aqua viser, at nye stenrev betyder, at der er kommet langt flere torsk området. Forskerne registrerede i 2018 over 100 gange så mange torsk. Resultaterne understreger de positive effekter af at beskytte og udlægge stenrev i danske farvande for det danske havnatur. Økonomisk set er en fremgang i torsk bestandene enormt vigtigt for både det kommercielle samt rekreative fiskeri. Det rekreative fiskeri er knyttet til turismebranchen, da mange sportsfiskere også kommer fra udlandet. Dette kan betyde øget indkomst fra turisme.</p> <p>Genopretning af stenrev kan med fordel udføres i alle danske farvande hvor stenfiskeri tidligere er foregået. Lokale kræfter i Køge arbejder for at etablere et stenrev i Køge Bugt, og det kunne være et eksempel på et projekt, som kunne etableres.</p>

Danmarks
Naturfredningsforening

